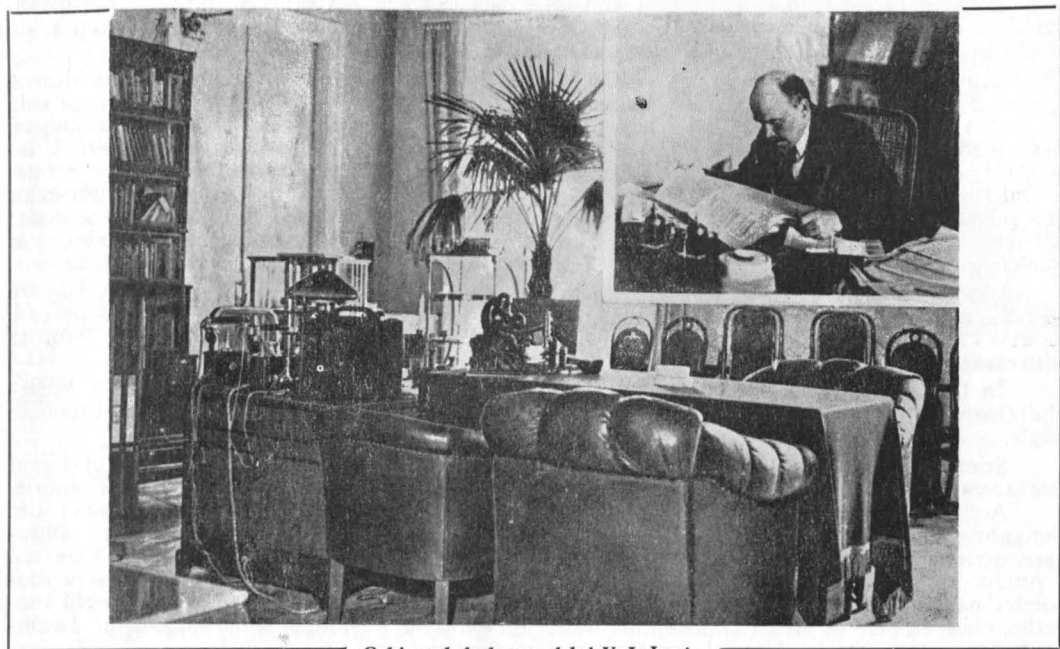

AMINTIREA LUI LENIN ÎN MUZEE ȘI CASE MEMORIALE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ

STELIAN POPESCU

Cabinetul de lucru al lui V. I. Lenin

Numeroase sînt în Uniunea Sovietică locurile istorice, muzeele și casele memoriale legate de amintirea creatorului primului stat socialist din lume. Poporul sovietic conservă cu pietate tot ceea ce amintește de marele Lenin, iar dragostea marxiste, credința fermă în invincibilitatea cauzei clasei muncitoare și remarcabilele sale aptitudini de organizator și conducător.

O vizită recentă la Muzeul Lenin din Moscova, la filialele sale din Leningrad și Ulianovsk, cît și la unele case memoriale, monumente, locuri unde a trăit și muncit Vladimir Ilici, ne-a prilejuit o trecere în revistă a unei vieți clocotitoare, consacrată în totalitate cauzei celor ce muncesc.

Cu ajutorul miilor de exponate ce alcătuiesc conținutul muzeelor și caselor memoriale din cele trei orașe amintite parcurgem anii copilăriei și tinerețea lui Volodea Ulianov, începuturile activității revoluționare, contactul cu operele marxiste, credința fermă în invincibilitatea cauzei clasei muncitoare și remarcabilele sale aptitudini de organizator și conducător.

Diversele documente și fotografii, picturile și sculpturile păstrate cu cea mai mare grijă, dezvăluie chipul viu al genialului conducător al muncitorilor din întreaga lume. Înfățișarea vieții și activității sale în strînsă legătură cu principalele evenimente istorice permite o înțelegere profundă a rolului lui Vladimir Ilici în diferitele perioade ale dezvoltării mișcării revoluționare.

Pornind de la orașul natal Ulianovsk și pînă la Colirele Gorki de lângă Moscova, unde și-a trăit ultimele clipe ale vieții, se poate scrie o întreagă epopee istorică.

În orașelul de pe malul Volgăi, vechiul Simbirsk, se stabilea, în 1869, venind din Nijni Novgorod, Ilia Nicolaevici Ulianov, inspector al școlilor primare din gubernie. Aici, într-o căsuță de lemn închiriată de Ulianovi pe strada Strelețkaia, s-a născut la 10/22 aprilie 1870 Volodea,

cel de-al treilea copil al lui Ilia Nicolaevici și al Mariei Alexandrovna Ulianov. În toamna aceleiași an, familia s-a mutat într-o casă cu parter și etaj de pe aceeași stradă. Între anii 1878—1887 familia Ulianov a locuit pe strada Moskovskaia, astăzi strada Lenin, la nr. 58, într-o casă de lemn cu un etaj. La sfârșitul anului 1924, Comitetul gubernial de partid a deschis în ea Muzeul istoric revoluționar, iar mai târziu, în urma numeroaselor scrisori al căror conținut exprimau preocuparea oamenilor sovietici pentru păstrarea locurilor legate de viața și activitatea lui Lenin, Congresul Sovietelor din gubernia Ulianovsk a hotărât restaurarea casei și organizarea muzeului memorial V. I. Lenin.

Casa memorială muzeu a fost deschisă la 6 noiembrie 1929. Au trecut deci de atunci mai bine de patru decenii, răstimp în care casa a fost vizitată de aproape 6 milioane de oameni veniți din toate colțurile Uniunii Sovietice precum și din numeroase țări ale lumii. Pășim cu emoție în încăperi în care Lenin și-a petrecut anii de școală. Salonul e spațios și luminos. Un divan, fotolii, o masă rotundă, un pian cu partituri îngălbenite de vreme ne fac să ne amintim și de dragostea pentru muzică a lui Lenin, care nu l-a părăsit toată viața.

Exponatele din camera tatălui, Ilia Nicolaevici, și a mamei lui Vladimir Ilici, Maria Alexandrovna, vorbesc vizitatorilor despre caracterul și preocupările lor multilaterale. Rezultă din cele expuse că Maria Alexandrovna și-a educat copiii în spiritul unei discipline raționale, consimțite, le-a insuflat dragoste pentru muncă și cultură. Urcăm pe o scară în camera lui Volodea Ulianov. O cameră destul de mică, cu un pat de fier, o masă și două scaune de lemn. Pe perete, un raft de cărți alături de o hartă geografică, iar pe masă sînt expuse fotocopii ale certificatelor sale școlare. La absolvirea liceului, în caracterizarea pe care i-a făcut-o direcția școlii se scria: *«Deosebit de talentat, sînguincios în permanență, Ulianov a fost în toate clasele primul elev și la absolvirea școlii a fost distins cu medalia de aur ca cel mai vrednic la învățătură și comportare»*.

Liceul clasic de băieți în care a învățat Vladimir Ulianov între anii 1879 și 1887, pe care l-am vizitat, este în prezent școala «V.I. Lenin». Într-una din clase a fost fixată o placă pe care scrie: *«Vladimir Ilici Ulianov (Lenin) a urmat aici clasa a patra în 1882—1883»*. Totul se păstrează cu multă grijă și dragoste.

În Ulianovsk, orașul care are astăzi peste 300 000 de locuitori, se află și o filială a Muzeului Central V.I. Lenin din Moscova, deschisă la 2 noiembrie 1941, cu interesante exponate locale.

Știm cu toții că perioada de maximă profunzime și intensitate revoluționară a lui Lenin este aceea de organizator și conducător nemijlocit al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Activitatea sa neobosită pentru pregătirea teoretică, politică și militară a Revoluției din Octombrie, în care Lenin s-a aflat la cel mai înalt post de comandă al marii ridicări revoluționare, activitatea sa practică pentru făurirea noului aparat de stat, pentru organizarea pe baze noi a producției, pentru nimicirea intervenției străine, cit și uriașele eforturi pentru refacerea economiei naționale, își găsesc o ilustrare vie în toate muzeele și casele memoriale cu profil biografic, cit și în cele ce au un alt conținut istoric ca: Muzeul Revoluției din Moscova și Leningrad, Muzeul de istorie, Muzeul Forțelor Armate Sovietice etc.

În Leningrad, minunatul oraș de pe malurile Nevei, evenimentele istorice contemporane sînt legate nemijlocit de activitatea lui Vladimir Ilici. Din cele peste 50 de muzee și case memoriale ce se găsesc aici — fapt ce-i confirmă orașului o dublă tradiție — cele care păstrează memoria lui Lenin sînt asaltate de vizitatori. Este o confirmare firească pentru tot ceea ce Lenin a gîndit și înfăptuit aici, în orașul care-i poartă astăzi numele.

Alături de Muzeul Lenin sau de cel al Revoluției, care sintetizează multe aspecte din viața și activitatea lui Vladimir Ilici, Leningradul păstrează și se mîndrește cu alte case memoriale și locuri istorice.

Pe străduța Ilici, de pildă, la nr. 7, se află o casă veche unde leningrădenii și oaspeții străini, cuprinși de o adîncă emoție se opresc și citesc cuvintele scrise pe placa memorială: *«În această casă, la apartamentul nr. 13, din 14 februarie 1894 pînă la 25 aprilie 1895 a trăit și lucrat Vladimir Ilici Lenin»*. Este una din primele case conspirative unde a locuit Lenin, după ce a sosit din Samara la Petersburg. Locuința aceasta se afla nu departe de Institutul tehnologic, unde exista un puternic grup revoluționar marxist, cu care Lenin stabilise strînsse legături. Tot aproape se afla și biblioteca publică, devenită mai târziu *«Biblioteca Saltîcov-Scedrin»*, unde venea deseori Lenin și se întîlnea cu membrii grupului marxist.

Exponatele din apartament, cărți, broșuri, fotografii ale lui Lenin, portrete ale tovarășilor săi de luptă ajută vizitatorii să-și formeze o viziune clară asupra activității revoluționare, creatoare, desfășurată de Lenin în perioada luptei pentru crearea partidului marxist. În casa-muzeu putem vedea pictura realizată de artistul A. Moravov, care ni-l prezintă pe Lenin în momentul în care lua poziție împotriva cunoscutului narodnic Voronov la o consfătuire ilegală. Unul din cele mai de preț exponate din această casă memorială îl constituie originalul lucrării: *«Ce sînt prietenii poporului și cum luptă ei împotriva social-democrației»* scrisă aici în 1894. Sînt expuse și 30 de fotocopii din primul și al treilea număr al lucrării, cit și alte interesante mate-

riale muzeistice care fac cunoscută activitatea lui Lenin în răstimpul în care a locuit aici.

În partea de nord a orașului, la cca. 30 km, vizitatorul poposește cu emoție la memorabilele locuri de la Razliv.

Muzeul, inaugurat în 1925 în căsuța lui Emeľianov, reconstituie mediul din timpul cît Lenin a locuit acolo. Într-o căsuță, alături de muzeu, sînt expuse diverse documente care familiarizează pe vizitator cu evenimintele din iulie 1917, cu viața și activitatea lui Vladimir Ilici la Razliv. De cealaltă parte a lacului Razliv, un monument de granit a fost ridicat în 1928, după proiectul arhitectului A. I. Ghegello. Vizavi de monument se află un modern pavilion, unde sînt expuse fotografii, opere ale lui Lenin, un exemplar original al primei ediții din cartea « Statul și revoluția », documentele Congresului al VI-lea al P.C.U.S. din 26 iulie—3 august 1917, cît și interesante obiecte personale.

Unul din locurile memoriale legate de numele lui Lenin este și apartamentul din str. Serdabolskaia nr. 1, cartierul Viborg, unde Vladimir Ilici a stat între 7 și 24 octombrie 1917 la M. V. Fofanova, o participantă activă la mișcarea revoluționară.

Totul s-a schimbat în acest cartier, numai apartamentul cu nr. 20 se păstrează cu cea mai mare grijă. De aici, din ultima sa casă conspirativă, Lenin a îndrumat pregătirea insurecției armate din octombrie. Din această casă, la 24 octombrie, seara tîrziu, el a plecat spre Smolnii — statul major al Marelui Octombrie. În drum spre Smolnii ne oprim emoționați pe str. Hersonskaia nr. 5, ap. 9, la o altă casă muzeu unde a stat Lenin. Aici, în noaptea de 7/8 noiembrie 1917, Vladimir Ilici a scris istoricul decret asupra pămîntului, care a fost adoptat de Congresul II al Sovietelor din Rusia.

Pe fațada principală de la Smolnii sînt două plăci comemorative pe care scrie:

1. « Aici în Smolnii în zilele Marii Revoluții Socialiste din Octombrie din 1917 se afla statul major al insurecției armate a muncitorilor, soldaților și marinarilor. Din Smolnii, Lenin a condus nemijlocit insurecția armată ».
2. « În Smolnii în zilele de 25—26 octombrie (7—8 noiembrie) 1917 s-a desfășurat istoricul Congres al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din întreaga Rusie, care a creat guvernul sovietic, primul stat de dictatură al proletariatului în frunte cu V.I. Lenin ».

Lenin a locuit la Smolnii din noiembrie 1917 pînă la 10 martie 1918, cînd capitala statului sovietic s-a mutat la Moscova. Camera lui Lenin din Smolnii, transformată în muzeu, este una din cele mai de preț tezaure ale poporului sovietic.

După cum se știe, Lenin și-a petrecut ultimii ani de viață la Moscova.

Și aici, ca și la Leningrad, sînt numeroase locuri istorice legate de memoria sa. Unul din aceste locuri, scump poporului sovietic și muncitorilor din lumea întreagă, este cabinetul de lucru și apartamentul lui Lenin din Kremlin.

O emoție profundă stăpînește pe toți cei care vizitează acest apartament, unde totul evocă eforturile gigantice făcute de Lenin într-o perioadă dificilă pentru tînăra republică a sovietelor, ca și personalitatea sa simplă, modestă și atrăgătoare. La 22 aprilie 1965 — ziua celei de a 95-a aniversări a nașterii lui Lenin — o placă de granit comemorativă a fost fixată pe acest edificiu. Ea este ornată cu un basorelief care-l reprezintă pe Lenin cu un creion în mînă, șezînd în fața unei mese pe care se află un manuscris. Jos, o inscripție conchide: « Lenin a trăit și a muncit aici din martie 1918 pînă în mai 1923 ».

Părăsind cabinetul de lucru și modestul său apartament, nu poți să nu rămii adînc impresionat de nesfîrșitul convoi cotidian, din toate colțurile Uniunii Sovietice și diverse țări ale lumii, care, trecînd cu smerenie prin fața Mausoleului, aduc prinosul lor de recunoștință aceluia ce cu puțin peste o jumătate de veac în urmă a făcut să triumfe, pentru prima dată în lume, socialismul victorios.

Palatul Smolnii din Leningrad